

## **РОЛЬ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ**

**Рудницький Дмитро Миколайович,**

*аспірант кафедри публічного управління та адміністрування  
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій*

*Науковий керівник: д.н.держ. упр., професор Савков А.П.*

*м. Київ, Україна*

Організація публічної влади в Україні передбачає на місцевому рівні співіснування місцевих органів влади і органів місцевого самоврядування. Утім слід визнати, що таке співіснування потребуватиме суттєвого безпекового аудиту по завершенню війни. Наразі станом на листопад 2023 року війна триває, РФ сподівається перечекати західну допомогу, дочекатись втомленості заходу і, підтримуючи нерішучість глобального півдня, знищити Українську державу разом з її громадянами.

За таких умов забезпечення державної безпеки стає справою не лише центральних органів державної влади, а й місцевих. Вагомим чинником, що формує недостатнє використання потенціалу місцевих органів влади (далі — МОВ), є фрагментарне наукове супроводження даних питань і як наслідок відсутність практичних рекомендацій з подальшою легітимацією компетенції МОВ.

В публічному управлінні України в рамках його теорії замало публікацій, присвячених безпековим питанням. Незважаючи на чисельні вказівки про дотримання прав і свобод громадян, право на безпеку так і не стало об'єктом серйозних публічно-правових досліджень.

Звідси актуальність розгляду даних питань нами є актуальною одночасно з двох позицій: 1) з *практичної* — необхідно окреслити повноваження місцевих органів влади у забезпеченні державної безпеки; 2) з *теоретичної* — визначити теоретичні основи включення даного блоку в теорію публічного управління.

Здійснений нами аналіз чинного законодавства уможливив констатувати, що відповідно до абзацу 2 п. 2 ст. 12 Закону України „Про національну безпеку України”, місцеві державні адміністрації не входять до чітко визначеного переліку суб’єктів забезпечення національної безпеки [1]. Оскільки державна безпека визначена складовим елементом національної безпеки, то це автоматично означає, що місцеві органи влади де-юре не є суб’єктами забезпечення державної безпеки. Така позиція є невірною.

У Стратегії забезпечення державної безпеки чітко визначено, що до суб’єктів забезпечення державної безпеки належать: 1) державний орган спеціального призначення із правоохоронними функціями; 2) правоохоронні органи; 3) розвідувальні органи; 4) інші державні органи; 5) особи, які беруть участь у забезпеченні державної безпеки відповідно до законодавства України [2].

Отже, і в даному документі не зазначається на місцеві органи влади, як повноцінного суб’єкта забезпечення державної безпеки. Цей підхід нами тако не підтримується.

Відповідно до ст. 2 Закону України „Про місцеві державні адміністрації” *місцеві державні адміністрації* (далі — МДА в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці забезпечують: 1) виконання Конституції, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади вищого рівня; 2) законність і правопорядок, додержання прав і свобод громадян; 3) виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля, програм утвердження української національної та громадянської ідентичності, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншин - також програм їх національно-культурного розвитку; 4) підготовку та схвалення прогнозів відповідних бюджетів, підготовку та виконання відповідних бюджетів; 5) звіт про виконання відповідних бюджетів та програм; 6) взаємодію з органами

місцевого самоврядування; 7) реалізацію інших наданих державою, а також делегованих відповідними радами повноважень [3].

Екстраполоючи наведене, з метою операціоналізації наданої інформації у сфері публічного управління, нами було здійснено формально-юридичний до догматичний аналіз безпекового середовища, а також положення Стратегії забезпечення державної безпеки. Внаслідок проведеного аналізу, до основних чинників, які зумовлюють участь місцевих адміністрацій у забезпеченні державної безпеки з урахуванням вище наведеного ми віднесли: а) *місцеві державні адміністрації на окупованих територіях були замінені на окупаційні адміністрації РФ та підконтрольні їй самопроголошені органи, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України* — тим самим було нівельовані діяльність українських місцевих адміністрацій; б) *спеціальні служби іноземних держав, навіть і зараз під час війни продовжують підривну діяльність, спрямовану на розхитування ситуації на місцевих рівнях, особливо у прикордонних областях, підживлюючи сепаратистські настрої* — таким чином основним завданням МОВ є взаємодія із ЦОВВ щодо утримання системи публічного управління на місцях в межах заданих параметрів; в) *відсутність впровадженої системи національної стійкості, непослідовність і незавершеність ефективних та якісних реформ сприяють відсутності розуміння на місцях ролі та значення місцевих органів влади у забезпеченні державної безпеки, передусім у плані реалізації положень Концепції забезпечення національної стійкості* — відтак впровадження системи національної стійкості чітко впише МОВ до системи суб'єктів як національної стійкості, так і забезпечення державної безпеки; г) *інспірування та підтримка корупції* — підривають можливості МДА щодо забезпечення законності та правопорядку, додержання прав в свобод громадян, тому боротьба з корупцією не лише моральний обов'язок, а передусім завдання державного значення; д) *дисбаланс безпекових потенціалів РФ та України, корелює із дисбалансом фінансування ЗСУ і ТРО*, обумовлює необхідність

делегування місцевими радами повноважень щодо асиметричних тактик у безпековій сфері; е) в рамках сучасної моделі глобалізації місцеві органи влади на місцях стикнулися зі злочинами у кіберпросторі, релігійним фундаменталізмом, політичним та релігійними екстремізмом, сепаратизмом та нелегальною міграцією, які використовуються на місцевому рівні, утім мають вплив на державну безпеку — протидія цим явищам, я змістом діяльності МОВ; є) цілеспрямованими є намагання окремих держав впливати, у тому числі через національні меншини, які проживають на території України, на ухвалення місцевими органами влади рішень на шкоду державній безпеці України — саме тому роль місцевих органів влади у протидії цьому є беззаперечною, бо вони становлять безпосередній об'єкт впливу і мають володіти відповідною компетенцією для вирішення даних завдань; ж) збільшення кількості порушень законодавства України про міграцію іноземцями та особами без громадянства, зокрема вихідцями з держав міграційного ризику, а також залучення цих осіб до протиправної діяльності також є фокусом уваги місцевих державних адміністрацій, оскільки саме в їх компетенції є підготовка та виконання місцевих бюджетів, в яких доцільно чітко передбачати міграційні ризики та з урахуванням досвіду європейських країн на зосереджувати громадян з міграційними ризиками компактно на одній місцевості або території; з) низький рівень добробуту місцевого населення знижує довіру не лише до держави, а й до місцевих органів влади, які, маючи у розпорядженні місцеві бюджети, мають додатково розглядати питання соціального характеру, підтримку малозабезпечених родин, а також формування сприятливих умов для розвитку місцевих громадян, реалізовувати державну ветеранську політику, проводити інформаційні компанії тощо, що в цілому знижуватиме рівень агресивності в суспільстві та впливатиме на різні форми соціальної агресії. А це, своєю чергою, унеможливлуватиме використання деструктивними силами цих чинників для дестабілізації суспільно-політичної обстановки в окремих місцях.

Таким чином в даній статті, нами було наведено достатню аргументацію на користь нашої гіпотези про те, що: місцеві органи влади виступають суб'єктами забезпечення державної безпеки України. Практика доводить, що визначений в безпековому законодавстві перелік суб'єктів забезпечення державної безпеки є неповним. Його слід доповнити таким суб'єктом, як місцеві органи влади, внівши відповідні доповнення до профільного Закону України „Про національну безпеку України” і Стратегії забезпечення державної безпеки України.

### **Список використаних джерел:**

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 р. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241. Поточна редакція від 31.03.2023.

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 грудня 2021 року «Про Стратегію забезпечення державної безпеки»: Указ Президента України від 16 лютого 2022 року. 2022. № 56/2022. <https://www.president.gov.ua/documents/562022-41377>.

3. Місцеві органи влади в умовах воєнного стану: повноваження та співпраця військових адміністрацій з органами місцевого самоврядування / <http://buk-visnyk.cv.ua/misceve-samovryaduvannya/2059/>.